

F. t. beslutn. om hormonforstyrrende stoffer

dybt problematisk. De testmetoder, som man i dag bruger i forbindelse med vurdering og risikovurdering af kemiske stoffer, er ikke designet til at vurdere hormonforstyrrende egenskaber. Der findes heller ingen samlet opgørelse over disse stoffer, men der er en række stoffer, som menes at være hormonforstyrrende. Der er som beskrevet en stigende erkendelse af, at en lang række kemiske stoffer går ind og forstyrrer hormonsystemerne hos både mennesker og dyr. Hormonforstyrrende stoffer hører derfor hjemme på en liste over særlig farlige stoffer.

Regeringen opfordres på denne baggrund til at presse på i EU, for at stoffer med hormonforstyrrende effekter anerkendes som farlige stoffer.

Den samme problemstilling gør sig i forlængelse heraf gældende for stoffer med allergifremkaldende effekter. Allergifremkaldende stoffer er i dag ikke omfattet af EU's kategori af særlig farlige stoffer. Dette er uholdbart. Allergi er en folkesygdom, som er til stor gene for mange mennesker i deres hverdag, og det er derfor helt urimeligt, at farerne ved allergifremkaldende stoffer i dag ikke anerkendes fuldt ud. Regeringen må på denne baggrund arbejde aktivt for, at allergifremkaldende stoffer optages i den kommende EU-kemikaliestrategis kategori af særlig farlige stoffer.

Ad 3

Den politiske indsats i Danmark såvel som på EU-plan har først og fremmest været fokuseret på behovet for mere forskning. Der er nu behov for at handle ud fra en erkendelse af, at man højst sandsynligt aldrig opnår 100 pct. sikre beviser for hormonforstyrrende stoffers effekter. Derfor bør der nu skrives til politisk handling med udgangspunkt i forsigtighedsprincippet.

Problemet med EU's håndtering af hormonforstyrrende stoffer er, at man ikke tager udgangspunkt i forsigtighedsprincippet. Altså princippet om, at usikkerhed omkring et stofs virkning skal komme miljø og mennesker til gavn – f.eks. i form af et forbud, indtil det er bevist, at stoffet er sikkert.

Perspektiverne for de skader, som hormonforstyrrende stoffer kan påføre mennesker og miljø, er så omfattende og alvorlige, at der netop bør handles i overensstemmelse med forsigtighedsprincippet på nationalt såvel som på EU-niveau. Hormonforstyrrende stoffer bør ikke forekomme i forbrugerprodukter og ikke udledes til miljøet.

Problemerne med hormonforstyrrende stoffer skal således tages langt mere seriøst, end de bliver i dag – både fra den danske regerings side og på EU-niveau.

De stoffer, hvis hormonforstyrrende effekter i dag er videnskabeligt bevist, bør uden yderligere undersøgelser og forsinkelser udfases eller forbydes. Samtidig bør de mange stoffer, som er mistænkt for at have hormonforstyrrende effekter, men mangler »tilstrækkelige beviser«, udfases ud fra den foreliggende mistanke, medmindre de kan frikendes på grundlag af nye data. Fremlæggelse af sådanne data bør være producenterens ansvar.

Ad 4

Brommerede flammehæmmere er betegnelsen for en række forskellige organiske forbindelser indeholdende grundstoffet brom, som virker hæmmende på brand. Stoffet findes i bl.a. tv-, radio- og computerudstyr, i biler og elektroniske husholdningsapparater, men også i eksempelvis tøj, møbler m.v. Brommerede flammehæmmere er nogle af de farligste miljøgifte, man kender, og de findes nu overalt i miljøet. Problemet med brommerede flammehæmmere er, at de ikke forbliver i de produkter, de er blevet tilsat. Flammehæmmerne fordampes fra f.eks. computere og fjernsyn under brug, og de afgives ved produktion, og når produkterne bliver til affald. Brommerede flammehæmmere er karakteriserede ved at være en gruppe svært nedbrydelige og bioakkumulerbare kemikalier i miljøet. Det vil sige, at de har en evne til at opkoncentrere sig i levende væv. Hos mennesker er de fundet i blod og modermælk og i naturen eksempelvis i fisk og muslinger, i sæler og hvaler, i falkeæg og i jord og slam.

En svensk undersøgelse fra 1998 viser, at PBDE-koncentrationen i brystmælk hos svenske kvinder er 50-doblet i løbet af de seneste 25 år (1972-1997). En ny amerikansk undersøgelse (2001) viser, at problemet er endnu større i USA og Canada. Her er de målte koncentrationer i kvinders brystmælk ca. 40 gange så store som dem, man fandt i Sverige. Der henvises til Det Økologiske Råd, Fokus på flammehæmmere – et voksende miljøproblem, 2002.

Der findes i dag en række flammehæmmere, som kan anvendes i stedet for brommerede flammehæmmere, og et forbud mod brommerede flammehæmmere er derfor oplagt. Regeringen opfordres derfor i forlængelse heraf til at presse på, for at et sådant forbud bliver en realitet i EU-regi. Indtil et forbud er på plads, skal Danmark være foregangsland og indføre nationale forbud i lighed med de tiltag, vi kender fra Holland, hvor man har indført et såkaldt forsigtighedsforbud mod en flammehæmmer med den begrundelse, at industrien ikke har kunnet bevise, at den var tilstrækkelig sikker.